

Ale kommun
Samhällsbyggnadsnämnden
449 80 Alafors
plan@ale.se.

Samrådsyttrande över förslag till detaljplan för skola inom Skepplanda 2:357 och del av 8:4, Ale kommun

Ale kommun har tagit fram ett förslag till detaljplan i centrala Skepplanda (ärendenummer PLAN.2024.4) med syfte att möjliggöra för utveckling och nybyggnation av skola. Vidare syftar planen till att allmänna platser angränsande till skolområdet används för att utveckla trafikinätet, stråk och grönytor. Planen ska möjliggöra en säker, hållbar och trivsamt miljö.

Naturskyddsföreningen i Ale har tagit del av samrådshandlingarna som funnits tillgängliga på kommunens hemsida under samrådstiden 10 juni – 31 juli 2025. Vi har också besökt platsen i fält 2025-06-25.

Genom upprättande av dokumentet ”Undersökning av betydande miljöpåverkan” (BMP) har kommunen bedömt att planen inte leder till betydande påverkan på miljö, hälsa eller hushållning med mark, vatten eller andra resurser enligt 4 kap. 34 § i PBL (2010:900). Kommunen avser därför inte att upprätta en strategisk miljöbedömning i planärendet.

Utifrån undersökningen av BMP bedömer kommunen att följande aspekter behöver behandlas särskilt i planarbetet:

- Sociala konsekvenser och konsekvenser för barn
- Dagvatten och skyfall
- Trafik
- Ekosystemtjänster
- Kompensationsåtgärder för förlust av vegetation i tätort

Naturskyddsföreningens synpunkter på planförslaget

Under vårt fältbesök noterade vi att planområdets södra del går in i en lövskog med tydligt förhöjda naturvärden. Av planhandlingarna framgår också att kommunen noterat dessa värden och man skriver i planbeskrivningen att det i södra delen av planområdet finns blandad lövskog i norrvänd skogsbrant med ek, ask, björk och hassel. Förekomst av stående död ved, grova träd och hålträd finns även i denna del av området. Området bedöms att ha påtagliga naturvärden och skulle eventuellt kunna uppnå naturvärdesklass 3. I denna del av planområdet finns stödjande ekosystemtjänster, försörjande tjänster, reglerande tjänster och kulturella tjänster där tyngdpunkten för värdet är att många olika ekosystemtjänster integrerar med varandra på samma plats.

Naturskyddsföreningen i Ale har lite svårt att förstå ovannämnda klassning, eftersom det klassningssystem som kommunen använde i sitt naturvårdsprogram innebär att klass 3 = påtagliga naturvärden. Vi gör med stöd av vårt fältbesök bedömningen att lövskogen i södra delen av det föreslagna planområdet, tillsammans med närliggande skog åtminstone är ett klass 3- objekt med påtagliga naturvärden. Med tanke på att de naturvårdsobjekt som identi-

fierades när naturvårdsprogrammet senast reviderades skedde på översiktsnivå, d v s inventerarna skulle identifiera och avgränsa objekt som var minst 1 ha stora, föreslår vi att en ny NVI enligt SIS-standard (SS 199000:2023) genomförs där detaljeringsgraden detalj väljs (minsta karteringsenhet 100 kvm.).

Vid vårt fältbesök noterade vi en lövskogsmiljö där medelgrov hassel dominerade betydande delar av den nedre sluttningen, se figur 1. Därtill växte ask (rödlistad, EN), asp, ek, rönn, vildapel och björk i skogssluttningen. Den största asken mätte 244 cm i omkrets i brösthöjd och på stammen hos denna växte bl a fjällig filtlav, en art som inte rapporterats in på så många platser i Ale. Tyvärr hade detta träd flera döda grenar i kronan, något som skulle kunna var tecken på askskottsjukan eller att den står hårt trängd av andra träd i sluttningen se figur 2. Det förekom även en hel del unga askplantor och klenare askar i området som dock såg vitala ut.

Även ekarna i området var relativt grova eller åtminstone medelgrova. Den grövsta eken vi mätte var 262,5 cm i omkrets i brösthöjd, se figur 3. En hel del medelgrov asp växte i sluttningen och därtill någon som var grov. På stammen hos den grova aspen växte aspticka.

Strax utanför planområdets södra gräns noterade vi 8 plantor av ormbär som är en ekologisk ståndortsindikator enligt Skogsstyrelsen. I fältskiktet växte bl. a liljekonvalj, vitsippor, nejlikrot, gökärt och kråkvicker.

Figur 1. Medelgrov hassel dominerar betydande delar av den nedre sluttningen i söder

Figur 2. Den grova asken i skogsbrynet i söder och till vänster om det en relativt grov ek.

Figur 3. Den vad vi kunde se grövsta eken i området står direkt norr om en väl upptrampad stig. Intill den ligger resterna av stenmuren som kommer att kunna hejda eventuella block som mot förmodan skulle kunna lossa längre upp i sluttningen, se figur 4. Stigen bidrar till att göra området till en värdefull miljö för närrekreation.

Figur 4. Naturskyddsföreningen ifrågasätter behovet av att skrota berg och ta bort block i skogssluttningen söder om planområdet. Därtill ligger resterna av en stenmur strax nedanför som ett skydd, se figur 3.

I södra kanten på gång- och cykelvägen som avgränsar ovannämnda skogssluttning växer snöbär och måbär som spridit sig från villabebyggelsen. För den förstnämnda är invasivitetsrisken mycket hög.

Vi har lagt in de viktigaste artfynden som vi gjorde i området i Artportalen med en noggrannhet på +/- 5 m.

Under rubriken Ekologiskt särskilt känsliga områden i planbeskrivningen anges att planområdet ligger inom ekologiskt särskilt känsliga område Skepplanda med känslighetsgrad 1 (mycket känsligt) avseende skyddsvärda träd i Skepplanda tätort. Inom planområdet finns inventerade träd i form av fyra efterträdare och ett skyddsvärt träd.

Under rubriken Naturmiljö i planbeskrivningen står följande: Inom planområdet finns alléer, skyddsvärda träd och efterträdare. Enkelsidig biotopskyddad allé finns längs östra sidan av Albovägen bestående av flikig al. Inom skolområdet finns ett skyddsvärt träd bestående av asp samt en efterträdare bestående av pil. I den sydvästra delen av fastigheten Skepplanda 2:357 finns en allé bestående av unga björkar. I skogsdungen i södra delen av planområdet finns tre efterträdare bestående av två ekar och en asp. Av kartan intill texten syns även ett skyddsvärt träd (röd punkt) som tycks stå i direkt anslutning till den södra plangränsen.

Naturskyddsföreningen i Ale tycker inte att uppgifterna stämmer riktigt med våra iakttagelser i fält, bl. a undrar vi varför den grova asken inte angetts som ett skyddsvärt träd alternativt en efterträdare? Vi anser också att det finns fler träd än de ovannämnda i det södra skogsbrynet som har en betydande ekologisk funktion och som bör skyddas.

Vi tycker oss kunna utläsa av planhandlingarna att man avser att låta skogen söder om befintlig gång- och cykelväg sparas som natur på grund av förekommande natur- och rekreativvärden. Det tycker vi är en bra planering som bör kunna säkra dessa värden, men samtidigt oroas vi över de skrivningar som finns om att gång- och cykelvägen kommer att ha samma läge som nu i den östra delen, medan den får en annan sträckning i den västra delen. Därtill står att man avser att göra ett brett svackdike direkt söder om gång- och cykelvägen. Dessa åtgärder riskerar trots allt att göra intrång i den skyddsvärda skogen. Vi undrar om gc-vägen i den västra delen kommer att förläggas längre upp i skogen än där den ligger idag och vi vill se en noggrann konsekvensbeskrivning av vad intrången för gc-vägen och svackdiket innebär för naturvärdena i skogsbrynet. Om dessa åtgärder skulle påverka skyddsvärden i brynet, bör man istället överväga att bygga svackdiket direkt norr om gång- och cykelvägen eller flytta gång- och cykelvägen något längre norrut.

Naturskyddsföreningen oroas också av texten i planbeskrivningen om att man vid platsbesök i samband med framtagande av geoteknisk förstudie bedömde att det kan finnas risk för blocknedfall och bergras i söder och norr om planområdet vilket behöver utredas vidare. Fördjupade geotekniska utredningar där bland annat risk för ras och blocknedfall och eventuella åtgärder för att hantera detta kommer tas fram och redovisas senast i granskningsförslaget av detaljplanen. Naturskyddsföreningen förstår att uppenbara faror i form av ras och blocknedfall behöver åtgärdas, men vid vårt fältbesök såg vi inte riktigt denna fara, se figur 4. Berget ser beskedligt ut och nedanför ligger visserligen en del block, men i en inte alltför kraftig sluttning. Vi har svårt att se att block skulle kunna komma i rullning och det ligger därtill en stenmur strax nedanför som i så fall kommer att hejda blockets rörelse. Både berget och blocken nedanför utgör en naturlig del av den skyddsvärda miljön och bidrar till småmiljöer som ökar den biologiska mångfalden. Att ”städa upp” i sluttningen genom att genomföra skrotning av berget och ta bort block utan reella motiv och bevis på fara måste undvikas. Om det ändå skulle behövas har man krupit alltför nära inpå med exploateringen.

Även andra skyddsvärda träd förekommer i området och vi kan förstå att en del av dessa kan vara svåra att behålla vid en exploatering. Vi håller där med planförfattarna om att sådana träd behöver ersättas i någon form av kompensation. Vi vill dock understryka att skadelindringshierarkins första nivå är att, så långt det är skäligt, göra vad man kan för att inte skada skyddsvärdet genom anpassning av projektets lokalisering och utformning med stöd av de alternativ som utreds. I andra hand vidtas de skyddsåtgärder och försiktighetsmått som inte är orimliga, för att förebygga, hindra och motverka negativa miljöeffekter. I sista hand vidtas kompensationsåtgärder för kvarstående skador på miljön.

Av dokumentet ”Undersökning av betydande miljöpåverkan” framgår att kommunen inte har någon kännedom om hotade eller juridiskt skyddade arter eller miljöer finns inom eller i anslutning till planområdet. Ovannämnda askar i området är dock i listan över hotade arter och vi kan också se i Artportalen att igelkottar setts i området vid flera tillfällen, en art som är rödlistad i kategorin NT, nära hotad samt ingår i Bernkonventionens bilaga 3. Ökad trafik skulle kunna utgöra ett hot mot igelkotten i området. Vidare har fridlysta fåglar noterats inom planområdet och i dess närhet. Kommunen behöver ta ställning till om dessa förekomster kan påverkas negativt av exploateringen och om något är möjligt att göra för att minska den risken. Finns tillräcklig kunskap inhämtad för att kunna avgöra om andra skyddade arter finns inom området, t ex andra fågelarter, kräldjur, groddjur och fladdermöss? I annat fall kan fördjupade inventeringar behöva göras, i det fall skada kan uppkomma på livsmiljöer som de lever i. Vi ser av planförslaget att kommunen har en vilja att spara naturmiljön i den södra delen av planområdet, men om t ex omläggning av gång- och cykelbanan, nytt flackdike eller

skrotning av berg och borttagning av block innebär intrång på den skyddsvärda miljön kan sådana fördjupade artinventeringar ändå behöva göras. Avverkning av träd och byggande av anläggningar kan behöva planeras så att det sker utanför fåglarnas häckningsperiod.

Naturskyddsföreningen i Ale ser att exploateringen kommer att innebära en ökad andel hårdgjorda ytor och det är bra att kommunen utreder hur exploateringen kan ske utan att vattenkvaliteten försämras i Grönån. Vi har svårt att bedöma om föreslagna skyddsåtgärder är tillräckliga för att säkerställa detta, trots att andelen hårdgjord yta ökar. Därtill finns ju ett behov av att vattenkvaliteten i Grönån förbättras.

Bra att man använder sig av befintliga infrastrukturstråk och förstärker den där det är nödvändigt. Vi ser att planförfattaren tänkt på att det ska kunna vara lätt att gå och cykla i området.

Föreningen ser fram emot att få ta del av den bullerutredning med redovisade trafiksiffror och bullernivåer som kommunen tänker ta fram.

Kjell Fransson
Ordförande i Naturskyddsföreningen i Ale